

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

A n k a r a

Sayı : B.15.0.APK.0.23.300 - 393

Konu : Yazılı Soru Önergesi

2980

14 ŞUBAT 2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 06.02.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-13249 sayılı yazısı.

Ankara Milletvekili Sayın M.Zeki ÇELİK'in tarafıma tevcih ettiği, 7/5824-13292 esas no'lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'ncü maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

EKLER :

Ek 1- Önerge Cevabı (3 sayfa)

EK 2-Tablo (1 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği :

T.B.M.M. Bşk.

Bilgi :

Başbakanlık

Devlet Bakanlığı

(Sn. H.Hüsamettin ÖZKAN)

**ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN M.ZEKİ ÇELİK'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI
(7/5824-13292 Esas No.lu)**

Soru 1:

Ülkemizin enerji ihtiyacının karşılanması için akarsularımızın önemi bir gerçektir

Akarsularımızın ne kadar kapasitesi enerji ihtiyacında kullanılmakta, geri kalan kullanılmayan kapasite nedir?

Cevap 1:

Türkiye’de kurulu güçleri toplamı 35 483 MW olan 551 adet hidroelektrik santraldan yılda ortalama 126 milyar kWh hidroelektrik enerji üretilmesi planlanmaktadır. Bugüne kadar, hidroelektrik potansiyelin yaklaşık olarak üçte biri geliştirilmiş durumdadır. Halen toplam kurulu gücü 12 177 MW olan işletmedeki 129 adet HES ile yılda ortalama olarak 44,034 milyar kWh enerji üretilmektedir. Ayrıca kurulu güçleri toplamı 3 075 MW olan inşa halindeki 33 adet HES ile yılda 9,932 milyar kWh enerji üretimi sağlanabilecektir. Bu santralların inşaatının tamamlanarak işletmeye alınması ile ekonomik olarak geliştirilebilecek potansiyel kurulu güç olarak 15 250 MW’a ve yıllık ortalama üretimi 53,966 milyar kWh’a ulaşarak toplam potansiyelin %43’ü değerlendirilmiş olacaktır. Henüz inşaatına başlanmamış kurulu güçleri toplamı 20 233 olan 389 adet HES projesinin, yıllık ortalama üretim potansiyeli ise 71,862 milyar kWh’tır.

Ülkemizde; sulama, içme-kullanma ve endüstri suyu temini ile enerji üretimi amaçlarına yönelik ekonomik olarak kullanılabilir su potansiyeli yıllık 110 milyar m³ olup, fiili yıllık tüketim ortalama 33,3 milyar m³tür.

Soru 2:

Boşa akmakta olan akarsu ve derelerde bir veya birkaç köy yerleşim birimlerinin, kasabaların, ya da şehirlerin kendi enerjilerini üretebilmesi için proje çalışması yapılmış mıdır, boşa akan kaynakların değerlendirilmesi için bu yönde bir çalışma yapmayı düşünmekte misiniz?

Cevap 2:

Günümüze kadar geliştirilen projeler ile belirlenen 126 milyar kWh/yıl ekonomik hidroelektrik enerji potansiyeline ilave olarak geliştirilebilecek hidroelektrik enerji potansiyeli ve bu kapsamda küçük hidroelektrik santrallerin potansiyelinin belirlenmesine ve bu projelerin uygulanmasına yönelik yapılması gereken çalışmaların tespiti amacıyla Bakanlığım oluru ile bir komisyon teşkil edilmiştir.

Söz konusu komisyon tarafından akarsu havzaları esas alınarak ülkemizin ilave değerlendirilebilir potansiyelinin ve özellikle küçük HES potansiyelinin belirlenmesine ve küçük HES projelerinin geliştirilerek uygulanmasına yönelik metodolojinin, proje kriterlerinin ve en uygun modelin tespitine yönelik çalışmalara halen devam edilmektedir.

Küçük hidroelektrik santral potansiyelinin belirlenmesine yönelik yapılan bu çalışmaların en önemli amaçlarından biri de enterkonnekte sistemden uzak, dağlık ve ormanlık bölgelerdeki hidroelektrik potansiyelin değerlendirilerek kırsal bölgelerin sosyal ve ekonomik yapılarının olumlu yönde geliştirilmesidir.

Soru 3:

2002 yılı bütçesinde barajlar için ne kadar ödenek ayrılmıştır?

Cevap 3:

DSİ Genel Müdürlüğü'nce 2002 yılında yatırımlar için tarım sektöründen 3,818 katrilyon TL, enerji sektöründen 2,913 katrilyon TL, hizmetler sektöründen 706 trilyon TL ve çevre sektöründen de 508 milyar TL olmak üzere toplam 7,438 katrilyon TL ödenek ihtiyacı tespit edilmiş, ancak tarım sektörü için 469,5 trilyon TL, enerji sektörü için 681,3 trilyon TL, hizmetler sektörü için 206 trilyon TL ve çevre sektörü için 508 milyar TL olmak üzere toplam 1,357 katrilyon TL ödenek tahsis edilmiştir. Bu ödeneğin tarım sektöründen 88,7 trilyon TL'sı, enerji sektöründen 611,9 trilyon TL'sı ve hizmetler sektöründen 51,3 trilyon TL'sı olmak üzere toplam 751,9 trilyon TL'sı baraj inşaatlarına tahsis edilmiştir.

Soru 4:

Bütçeden ayrılamayan fakat yap-işlet devret modeli ile kaç baraj ihalesi düşünülmektedir? Proje tutarı ne kadardır?

Cevap 4:

3 Mart 2001 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Elektrik Piyasası Kanunu ile elektrik sektöründe liberal bir piyasa düzenine geçiş hedeflenmiştir. Bu yeni piyasa düzeninde artık projelere enerji alım ve Hazine garantileri verilmeyecek olup, piyasa riskleri özel yatırımcılarca karşılanacaktır. Dolayısıyla, 4628 sayılı Kanun ile birlikte Yap-İşlet ve Yap-İşlet-Devret gibi enerji alım ve Hazine garantisini baz alan modellerin uygulama imkanı kalmamıştır.

Nitekim Bakanlığım portföyünde bulunan çok sayıda Yap-İşlet-Devret projesine, 4628 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte devam imkanı kalmadığından Elektrik Piyasası Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden önceki tarihlerde yap-işlet-devret modeli ile gerçekleştirilmek üzere teklif alınmış projelere ilişkin işlemlere devam edilemeyeceği firmalara bildirilerek teminat mektupları iade edilmiştir.

4628 sayılı Kanun ile sadece 29 adet Yap-İşlet-Devret projesine, ülkemizde enerji sıkıntısı yaşanacağı tespit edilen 2002 yılı sonuna kadar işletmeye alınması kaydıyla Hazine Garantisi verilmek suretiyle realize edilebilme imkanı tanınmıştır. Bu 29 projeden yalnızca 7 adedi kanal tipi küçük hidroelektrik santral projesidir.

Soru 5:

Dış kredisi temin edilmiş baraj projesi var mıdır? Proje tutarı ne kadardır?

Cevap 5:

DSİ Genel Müdürlüğü'nce dış finansmanca inşa edilen hidroelektrik enerji (HES) projelerin 2002 yılı fiyatlarıyla proje tutarları 7,634 katrilyon TL'dir. Temin edilen kredilerin projeler bazında orjinal döviz cinsinden dağılımı ekte verilmiştir. (Ek 1)

DIŞ FINANSMANLA İNŞA EDİLMEKTE OLAN HİDROELEKTRİK ENERJİ (HES) PROJELERİ

No	Proje Adı	İli	Kurulu Gücü (MW)	Yıllık Üretim (GWh)	İşbirliği yapılan Üike	Sağlanan Kredi Tutarı ve Kredinin Cinsi	Yerli+Yabancı Firmalar	Ek Bilgiler
1	ALPASLAN-I	MUŞ	160	488	AVUSTURYA**	1.494.748.497 JPY	TEMSAN-VOITH	Teçh.
2	BATMAN	DIYARBAKIR	198	483	ALMANYA**	21.242.093 USD	TEMSAN-NOELL	Teçhizat
3	BORÇKA	ARTVIN	300	1039	AVUSTURYA*	4.384.000.000 ATS 240.000.000 USD	ELIN-VOITH-VPL-YÜKSEL- TEMELSU-STRABAG - MCE	İnş.+Teçh.+Müh.
4	MURATLI		115	444		87.146.136 DM	ERG-ESCHER WYSS- ALSTOM- TECNOSTROYEXPORT- STUCKY-VEVEY	
5	DERİNER	ARTVIN	670	2118	RUSYA- İSVİÇRE	254.437.000 CHF 186.538.821 USD	TEMSAN-ROMENERGO	İnş.+Teçh.+Müh.
6	DİCLE	DIYARBAKIR	110	298	ROMANYA**	ÖZKAYNAK	TEMSAN-ROMENERGO	Teçhizat
7	KARKAMIŞ	Ş.URFA	189	652	AVUSTURYA*	1.600.832.000 ATS 40.175.000 USD	ELIN-VOITH-VPL-YÜKSEL- TEMELSU	İnş.+Teçh.+Müh.
8	KORTUN	GÜMÜŞHANE	85	198	AVUSTURYA**	1.162.699.776 JPY	TEMSAN-ELIN-VOITH	Teçhizat
9	MERCAN	TUNCELİ	19	78	FRANSA**	19.873.719 FRF	TEMSAN- ENERTRANS	Teçhizat
10	Ş.URFA TUNELİ	Ş.URFA	50	124	İSVİÇRE	22.000.000 CHF	ALSTOM POWER-VA TECH ESCHER WYSS	Teçhizat
11	TORUL	GÜMÜŞHANE	103	322	RUSYA**	94.235.430 USD	BAYTUR-ÖZDEMİR- ENERGO MACHEXPORT	İnş.+Teçh.+Müh.
12	HAKKARI	HAKKARI	208	625	ABD	5.405.206 USD 3.500.000 USD	WASHINGTON-ALSTOM- DOLSAR-KİSKA	KATI PROJE

* Karma ekonomik komisyon protokolü çerçevesinde ikili işbirliği

**Uluslararası ihale yoluyla gerçekleştirilmiştir.